

Historieglimt 35

Livredderne på Lade

Ved Djupvika på Lade står det en bauta til minne om to livreddere. Den minner om en tid uten den organiserte redningstjenesten på hav og land som vi har i dag. De to var et ektepar på husmannsplassen Festberget som var en av de femten husmannsplasser under Lade gård. Bautaen står rett nedenfor plassen der de bodde. Her fra Ladeneset er det fri utsikt over fjorden. På eget initiativ og med livets som innsats reddet de 34 mennesker fra drukningsdøden. Redningen av 19 var de sammen om. Ekteparet var Elen Johanna og Peter Lie. De giftet seg i 1865. Hennes pikenavn var Elen Johanna Hagen. Han hadde vært husmann på Festberget og fisker siden 1861. Peter var først og fremst fisker og var stadig på fjorden. Bautaen ble reist i 1937 i Djupvika der de hadde nauset sitt. Også i levende live fikk de litt ære for sine redningsdåder. I 1879 fikk Peter Borgerdådsmedaljen i sølv. Fra 1905 fikk de en årlig statspensjon på 200 kroner fra myndighetene som honnør for redningsaksjonene de stod for. Beløpet høres svært lavt ut i dag, men den gang var pengene vesentlig mer verdt.

Bautaen er reist av *"Holstguttene på Østmarken"* som det står på steinen. Det er de senere så kjente industrilederne Throne Holst som bygde opp bedrifter som Freia, Marabou og Findus. På baksiden ut mot sjøen står et dikt av Bjørnstjerne Bjørnson: *"Men vesle fiskerbaat/ har baaret frem/ saa mangen daad/ av mot og herlig kløgt"*. Innskriften på bautaen sier det som vi har sett ovenfor: *Peter Lie 1835-1917. Borgerdaadsmedaljen for redning av 34 mennesker. Elen Lie 1937-1915 deltok i redning av 19 mennesker."* Begge ligger gravlagt på Lade kirkegård.

I en artikkel i *NGU nytt* 6/ 1967 finner vi noen enkeltheter om de to, særlig om Peter. Han var født på Bakklandet. Han dro til sjøs 9 ½ år gammel og hadde da han allerede reddet en jente som falt i elva fra Skjælingshylla. Belønningen var en pose svsker. 16 år gammel reddet han en gutt, Jørgen Braa, som ikke kunne svømme, men hadde drevet ut på elva på to årer. Den ene åra drev unna og gutten gikk til bunns. Etter flere forgjeves forsøk greide Peter å redde ham opp. I konfirmasjonsalderen var han en søndag på fjorden sammen med en kamerat, Martin Engen. To bakersvenner var også på lysttur, men kullseilte. De fikk reddet dem. Bragden ble kjent, men belønningen ble et par kraftige ørefiker fordi Martin hadde tyvlånt sin fars båt! Da Peter var 17 år gammel lå han en dag ute på fjorden med en kamerat, Paul Nordlund. De fikk se en båt kullseile utenfor Devlehavn. De dro dit og berget 3 stjørdalinger som hadde vært på tur hjem fra byen med en last jern og steinkull. Båten sank, men guttene fikk også berget nistekassene. Som lønn fikk de en mysost.

Da Peter kom til Festberget, som på folkemunne ble kalt Ararats bjerg, var det bare stein og utmark der. Peter ryddet jord og bygde små pene hus som han holdt godt i hevd. Det året han kom dit reddet han fem mennesker. Det var 3

menn, en kvinne og en gutt fra Stjørdal som hadde kullseilt utenfor Ladeneset. I 1862 ville han og hans svoger Svein Hagen redde Peter Johansen og hans 60 år gamle far som hadde kullseilt like utenfor der Peter bodde. Det var et overhending vær og det tok en halv time å nå til hvelvet, men de to ble reddet. Samme år seilte to mann fra Ytterøy seg opp på et skjær like utenfor Ladehammeren. Elen og Peter Lie rodde ut til dem. Da holdt Peter på å omkomme fordi den ene nødstedte drev under båten og nær hadde trukket redningsmannen med seg. Flere redningsaksjoner fulgte, men vi skal nøye oss med å nevne 6. mai 1879. Da kom Elen og Peter roende fra byen i styggevær og snekave. De kom vel hjem, men så kom en mann løpende og fortalte at det lød nødrop fra retning Munkholmen. De tok straks båten ut igjen og rodde mot ropene. Snedrevet var så tett at de på 100 alens lengde mistet kontakten med dem som på land skulle rettlede med signaler. De rodde i tre kvarter til de så to mann på et hvelv. De fikk begge om bord. Den ene døde i båten, men den andre ble brakt til sykehus og overlevde.

Begge ektefellene fikk i 1958 veier på Lade oppkalt etter seg. Ellen Lies vei er oppkalt etter Elen Johanna Lie. Veien går i bue fra Leiv Eirikssons vei og tilbake til samme vei. Petter Lies vei har navn etter hennes mann. Også Petter Lies vei går fra Leiv Eirikssons vei og i en bue tilbake til samme vei.